

DANA BARBU

MANUALUL PĂRINȚILOR

cu privire la

DREPTURILE COPILULUI

în România

INTEGRAL

DANA BARBU

Manualul părinților
cu privire la
drepturile copilului
în România

INTEGRAL

CUPRINS

Prefață	9
Legislația pe baza căreia a fost realizată lucrarea.....	12
Listă de abrevieri	16
Cuprins.....	17
Introducere / DREPTURILE COPILULUI	31
Capitolul I / DREPTUL LA VIAȚĂ ȘI LA INTEGRITATE FIZICĂ ȘI PSIHICĂ.....	35
Secțiunea 1/ Dreptul la viață.....	35
• În ce condiții poate fi întrerupt cursul sarcinii?	35
• Se pot folosi tehnici de reproducere umană pentru alegerea sexului viitorului copil?.....	36
• Cine apără viața și securitatea copilului atunci când părinții nu o fac?	36
Secțiunea a 2-a / Dreptul la identitate	37
2.1. Atributele identității	37
2.1.1. Numele	37
• Cum se stabilește numele?	37
• Cum se poate schimba numele copilului?	39
• În ce situații se poate modifica numele copilului pe cale administrativă?.....	39
• Când se poate solicita schimbarea numelui copilului?.....	40
• Cine poate face cererea de schimbare a numelui copilului?	40
• Ce acte sunt necesare alături de cerere?	41
• Unde se depune cererea?	41
• Se poate face opoziție la cererea de schimbare a numelui?.....	41
• Ce se întâmplă cu cererea odată depusă la Serviciul Public Comunitar de Evidență a Persoanelor?	41
• Ce se întâmplă în cazul admiterii schimbării numelui?.....	42
2.1.2. Cetățenia	42
• Cum se dobândește cetățenia română prin naștere?	42
• Cum se poate dobândi cetățenia română prin adopție?.....	43
• Cum se acordă cetățenia română la cerere?	43
2.1.3. Codul numeric personal (CNP).....	44
2.1.4. Domiciliul.....	44
2.2. Acte doveditoare ale identității	45
2.2.1. Certificatul de naștere	45
• Ce acte sunt necesare pentru întocmirea certificatului de naștere?.....	45
• Unde se depun actele pentru întocmirea certificatului de naștere?.....	46

• Cine și în ce termen trebuie să facă declarația de naștere?	46
• În ce termen se întocmește certificatul constatator al nașterii și ce sancțiuni se aplică în caz contrar?	47
• Ce situații excepționale pot exista în întocmirea actului de naștere și cum se soluționează?	47
A. Femeia gravidă căreia nu i se poate stabili identitatea	47
B. Copilul ale cărui date de identificare nu se cunosc	48
C. Copilul părăsit de mamă în unități sanitare	48
• Ce mențiuni se înscriu în actele de naștere atunci când interven modificări în starea civilă?	48
• Ce fapte constituie încălcarea legii și cum se sancționează?	49
2.2.2. Actul de identitate	50
• Când se eliberează actul de identitate?	50
• Unde se depune cererea pentru eliberarea actului de identitate?	51
• Cum se realizează eliberarea actului de identitate?	51
• Ce obligații are titularul actului de identitate?	52
2.2.3. Pașaportul	52
A. Pașaportul simplu electronic se eliberează, la cerere, cetățenilor români care îndeplinesc condițiile legale și nu se află în una dintre situațiile de suspendare a dreptului de a călători în străinătate.	53
• Care este valabilitatea pașapoartelor simple electronice?	53
• În ce condiții li se eliberează minorilor pașapoarte simple electronice?	53
• Care sunt documentele necesare pentru eliberarea pașaportului simplu electronic în cazul minorilor care nu au împlinit vârsta de 14 ani?	54
• Care sunt documentele necesare pentru eliberarea pașaportului simplu electronic în cazul minorilor care au împlinit vârsta de 14 ani?	54
• Care sunt termenele de eliberare a pașaportului simplu electronic?	55
• Cum se realizează ridicarea pașaportului simplu electronic?	55
• Ce obligații rezultă din deținerea unui pașaport simplu electronic?	56
B. Pașaportul simplu temporar	56
• În ce situații se eliberează pașaportul simplu temporar?	56
• Care este valabilitatea pașaportului simplu temporar?	56
• Care sunt documentele necesare pentru eliberarea pașaportului simplu temporar în cazul minorilor care nu au împlinit vârsta de 14 ani?	57
• Care sunt documentele necesare pentru eliberarea pașaportului simplu temporar în cazul minorilor care au împlinit vârsta de 14 ani?	57
• Care este termenul de eliberare a pașaportului simplu electronic?	57
• Cum se realizează ridicarea pașaportului simplu temporar?	57
• Ce obligații rezultă din deținerea unui pașaport simplu temporar?	58
C. Pașaportul diplomatic este documentul de călătorie care se eliberează de Ministerul Afacerilor Externe anumitor categorii de persoane, în scopul facilitării reprezentării de către acestea a intereselor statului român în străinătate.	58
D. Pașaportul de serviciu este documentul de călătorie care se eliberează de Ministerul Afacerilor Externe copiilor minori ai personalului tehnico-administrativ și de serviciu al misiunilor diplomatice, al oficiilor consulare, al reprezentanțelor permanente pe lângă organizațiile internaționale, lectorilor trimiși în misiune de Ministerul Educației și Cercetării.	59

E. Titlul de călătorie este documentul care se eliberează de misiunile diplomatice sau oficiile consulare ale României cetățenilor români aflați în străinătate, care nu mai posedă document de călătorie valabil, pentru ca titularul să își poată continua călătoria, reglementa șederea ori pentru a se întoarce în țară. Minorilor aflați în străinătate neînsoțiți de părinți li se poate elibera un titlu de călătorie fără acordul acestora, în vederea întoarcerii în țară.	59
Secțiunea a 3-a / Dreptul la liberă circulație	59
• În ce condiții poate ieși din România un minor?	59
• În ce situații este permisă ieșirea minorului din țară fără acordul unuia sau ambilor părinți?	60
• În ce cazuri organele poliției de frontieră vor întrerupe călătoria minorului?	61
• Ce obligații are însoțitorul minorului până la preluarea acestuia de către părinte și ce sancțiuni poate primi în cazul încălcării acestor obligații?	62
Secțiunea a 4-a / Dreptul la respectarea personalității și individualității	63
• Care sunt limitele pe care părinții nu le pot depăși atunci când aplică măsuri disciplinare copiilor?	63
• Ce interdicții și obligații au cadrele didactice în cadrul procesului instructiv-educativ?	64
Secțiunea a 5-a / Dreptul de a fi protejat împotriva violenței	64
5.1. Violența în familie	65
• Ce înseamnă violența în familie potrivit legii?	65
• Care sunt formele sub care se manifestă violența în familie?	66
• Ce drepturi are victima violenței în familie?	67
• Care sunt unitățile unde victima poate beneficia de drepturile sale în mod direct și ce scop are fiecare dintre acestea?	67
A. Centre de primire în regim de urgență (adăposturi)	67
B. Centre de recuperare pentru victimele violenței în familie	68
C. Centre de asistență destinate agresorilor	68
D. Centre pentru prevenirea și combaterea violenței în familie	69
E. Centre pentru servicii de informare și sensibilizare a populației	69
5.2 Ordinul de protecție	69
• Ce este și ce măsuri se pot lua prin ordinul de protecție?	69
• Ce durată pot avea măsurile luate prin ordinul de protecție?	69
• Cum se poate obține un ordin de protecție?	70
• Cine poate solicita emiterea unui ordin de protecție?	70
• Cum se judecă o cerere pentru emiterea ordinului de protecție?	70
• Ce rol are Poliția Română în cazul existenței unui ordin de protecție?	71
• Ce se întâmplă dacă agresorul nu respectă măsurile-obligații și/ sau interdicțiile dispuse prin ordinul de protecție?	71
5.3. Violența asupra copilului	72
• Ce este violența asupra copilului?	72
• Cine poate comite fapte de violență asupra copilului?	72
• Sub ce forme se regăsește violența asupra copilului?	72
5.4. Violența asupra copilului în familie	78
5.5. Semnalarea cazurilor de violență asupra copilului	78
• Unde se poate face sesizarea/semnalarea unor astfel de cazuri?	78
• Cine poate sesiza DGASPC?	79

> Cuprins

• Cum se poate face sesizarea/semnalarea unui caz de violență asupra copilului?	79
• Cum acționează DGASPC după ce primește o sesizare?	80
Secțiunea a 6-a / Dreptul copilului de a presta activități remunerate	83
• În ce domenii poate presta copilul activități remunerate?	83
• În ce condiții poate presta copilul activități remunerate?	83
• Între ce persoane se încheie contractul pentru prestarea unei activități remunerate de către copil, ce obligații există și cum se sancționează nerespectarea lor?.....	83
• Ce condiții trebuie să îndeplinească activitățile prestate de copil?	84
• Cine poate fi însoțitorul copilului și în ce condiții?	85
• Cum se face informarea prealabilă a serviciului public de asistență socială?.....	87
• Ce obligații are organizatorul?.....	88
• Ce se întâmplă cu sumele câștigate de copil în urma prestării unor activități remunerate?	88
• Cum se asigură educația copilului ce prestează activități remunerate?	89
• Ce rol are serviciul public de asistență socială?.....	89
Secțiunea a 7-a / Dreptul la protejerea imaginii publice și a vieții intime, private și familiale	90
• Ce contravenții se pot săvârși cu privire la protejerea imaginii publice a copilului și a vieții sale intime, private și familiale și cum se sancționează?.....	90
• Cum este protejat acest drept al copilului în programele audiovizuale?.....	90
Capitolul II / DREPTUL LA FAMILIE	92
Secțiunea 1 / Noțiuni introductive	92
1.1 Rudenia	92
• Ce este rudenia?.....	92
• De câte feluri este rudenia?	92
• Cum se stabilește gradul de rudenie?	92
1.2. Filiația	93
• Ce este filiația?	93
• Cum se dovedește filiația?	93
• Cum se stabilește filiația?.....	93
• Ce acțiuni se pot face în instanță privind filiația?.....	94
A) Contestarea filiației (Acțiunea în contestația filiației)	94
B) Stabilirea filiației față de mamă (Acțiunea în stabilirea maternității)	95
C) Stabilirea paternității din afara căsătoriei (Acțiunea în stabilirea paternității)....	95
D) Filiația față de tatăl din căsătorie (Acțiunea în tăgada paternității)	96
1.3. Autoritatea părintească	97
• Ce este autoritatea părintească?.....	97
• Cât timp se exercită autoritatea părintească?.....	97
• Cine exercită autoritatea părintească?	97
• Cine hotărăște cum se exercită autoritatea părintească?.....	98
• Cum se iau deciziile cu privire la copil?	98
1.4. Interesul superior al copilului	99
• Ce presupune interesul superior al copilului și când se aplică?	99
• Cât de important este principiul interesului superior al copilului?.....	99
• Cum se determină interesul superior al copilului?	99
• Ce fel de metode primează în rezolvarea cererilor referitoare la copii?.....	100

1.5. Medierea.....	100
• Ce este medierea?	100
• Ce fel de conflicte se pot rezolva prin mediere?	100
• Cine este și cum se alege mediatorul?	101
• Unde se desfășoară o mediere?	101
• Cum se desfășoară o mediere?.....	101
• Ce se întâmplă la finalul unei medieri?	102
• Cum trebuie să se comporte mediatorul în cauzele ce privesc minorii?.....	103
1.6. Ajutorul public judiciar	103
• Cine poate solicita ajutor public judiciar?.....	103
• Sub ce forme se poate acorda?	104
• În ce condiții se poate acorda ajutor public judiciar?	104
• În ce situații poate fi refuzat ajutorul public judiciar?	105
• Cum se realizează cererea pentru acordarea ajutorului public?.....	105
• Cui i se adresează cererea pentru ajutor public judiciar?.....	105
• Când se poate solicita?.....	106
• Când încetează dreptul la ajutor public judiciar?.....	106
Secțiunea a 2-a / Dreptul copilului de a crește alături de părinții săi.....	106
2.1. Separarea copilului de părinții săi.....	106
2.2. Decăderea părinților din exercițiul drepturilor părintești.....	107
• Cine poate solicita decăderea din drepturile părintești?.....	107
• Care sunt condițiile pentru decăderea din drepturile părintești și cine poate lua această hotărâre?	108
• Care este întinderea decăderii din drepturile părintești?.....	108
• Ce se întâmplă cu obligația de plată a părintelui decăzut din drepturile părintești?.....	108
• Cum poate fi redobândit exercițiul drepturilor părintești?	108
2.3. Protecția copilului cu părinți plecați la muncă în străinătate	109
• Ce obligație are părintele ce pleacă la muncă în străinătate și cum se sancționează nerespectarea acestei obligații?	109
• Ce condiții trebuie să îndeplinească persoana desemnată de părinte să aibă grijă de copil în lipsa sa?.....	109
• Cum se soluționează o cerere de delegare a drepturilor și îndatoririlor persoanei desemnate de către părinte a avea grijă de copil în lipsa acestuia?	109
• Ce drepturi are copilul care a revenit în țară după o perioadă de ședere în străinătate alături de părinți mai mare de un an?	110
• Cum se realizează monitorizarea modului de creștere și îngrijire a copilului?.....	110
• În ce situații se poate regăsi copilul și ce măsuri trebuie luate?.....	111
• Ce atribuții are serviciul public de asistență socială?	112
2.4. Protecția alternativă.....	113
2.4.1. Tutela	113
• În ce cazuri se instituie tutela?.....	113
• Cine instituie tutela?	113
• Cine este obligat să înștiințeze instanța în cazul unui copil lipsit de îngrijire părintească?	113
• Cine poate fi tutore?	114
• Poate părintele să desemneze cine va fi tutorele copilului?	114
• În ce situație tutorele este numit de către instanță și cum?.....	114

• Care sunt caracteristicile tutelei?.....	115
• Cum se exercită tutela?	115
• Cum se stabilește și de unde se asigura suma anuală necesară pentru întreținerea minorului?.....	117
• Cine și cum controlează modul în care se exercită tutela?	118
• Ce este Consiliul de familie, din cine este constituit și ce rol are?	118
• Când încetează tutela?	120
• Ce se întâmplă dacă tutela încetează?.....	121
2.4.2. Măsuri de protecție specială	121
• Cine poate beneficia de măsuri de protecție specială?	121
• Care sunt măsurile de protecție specială?	122
A. Plasamentul	122
B. Plasamentul în regim de urgență	123
C. Supravegherea specializată	124
• Cum se stabilesc măsurile de protecție specială?.....	125
• Cum este monitorizată aplicarea măsurilor de protecție specială?	125
• Care și ce sunt serviciile de protecție specială?	126
• Cum se asigură cheltuielile nevoilor de bază ale copiilor pentru care s-a stabilit o măsură de protecție specială?.....	127
2.4.3. Adopția.....	128
• Cine poate fi adoptat?	128
• Ce condiții trebuie îndeplinite de cel care adoptă și ce situații speciale pot exista?	128
• Cine are interdicție de a adopta?.....	129
• Ce este consimțământul la adopție și în ce condiții trebuie dat?	129
• Se poate face o adopție în lipsa consimțământului reprezentantului legal?	131
• De câte feluri poate fi adopția și în ce situații poate fi realizată adopția internațională?	131
• Care sunt etapele procedurii de adopție internă?	131
A. Evaluarea adoptatorului sau a familiei adoptatoare în vederea obținerii atestatului	131
B. Eliberarea atestatului de persoană/familie aptă să adopte	133
C. Deschiderea procedurii adopției interne	135
D. Potrivirea dintre copil și persoana/familia adoptatoare	137
E. Încredințarea în vederea adopției.....	137
F. Încuviințarea adopției	139
• Care sunt efectele adopției?.....	140
A. Rudenia	140
B. Numele.....	140
• Ce drepturi are copilul adoptat?	141
• Cum poate înceta adopția?.....	142
A. Desfacerea adopției.....	142
B. Anularea adopției	142
C. Nulitatea absolută a adopției	142
Secțiunea a 3-a / Dreptul copilului la relații personale	143
• Cu cine are dreptul copilul de a avea relațiile personale?	143
• Cine poate interveni în relațiile personale ale copilului și din ce motive?	143
• Prin ce modalități se pot realiza relațiile personale cu copilul?	144
• Ce se întâmplă în cazul în care unul din părinți afectează în mod negativ relațiile personale cu celălalt părinte?	144

A. Monitorizarea	144
B. Măsuri cu caracter asiguratoriu.....	145
• Ce pot face părinții atunci când o persoană le ține fără drept copilul?.....	145
Secțiunea a 4-a / Dreptul copilului de a fi crescut în bune condiții	146
• Ce obligații au părinții?	146
• În mod concret, ce trebuie să le asigure părinții copiilor?.....	146
A. Locuință	146
B. Condiții necesare pentru creștere, educare, învățatură, pregătire profesională ...	147
Măsurile disciplinare	147
Întreținerea copilului.....	147
Bunurile copilului	148
C. Un mediu de viață sănătos	148
Secțiunea a 5-a / Libertățile copilului	148
A. Libertatea de exprimare	148
B. Libertatea de gândire, de conștiință și de religie	149
C. Libertatea de asociere	
D. Libertatea de a iniția și menține relații sociale.....	149
E. Libertatea de a schimba felul învățaturii	149
F. Libertatea de a depune singur plângeri.....	149
G. Ascultarea copilului în procedurile administrative sau judiciare care îl privesc..	150
Capitolul III / DREPTUL LA EDUCAȚIE	151
Secțiunea 1 / Noțiuni introductive	151
1.1. Principii generale ale educației în România	151
1.2. Structura învățământului în România.....	152
1.3. Instituțiile prin care se realizează educația preuniversitară.....	153
Secțiunea a 2-a / Creșa	154
• Ce sunt creșele?.....	154
• Cine sunt beneficiarii?	154
• Cum se înființează?	155
• Ce activități trebuie să realizeze creșele în îndeplinirea scopului lor?	155
• Ce servicii oferă creșa?.....	156
• Cum sunt organizate creșele?.....	156
• Care este programul de funcționare?.....	157
• Cum se realizează înscrierea copiilor la creșă?.....	158
• Ce documente de evidență trebuie să existe la nivelul fiecărei creșe?	160
• Cum se face transferul copilului de la o unitate la alta?	161
• În ce situații un copil poate fi scos din evidența creșei?.....	161
• Cum trebuie organizat spațiul creșei?.....	161
• Care este structura personalului din creșe?	162
• Care este relația creșei cu părinții și comunitatea?	164
• Cum este asigurat dreptul copilului la joc?	164
Secțiunea a 3-a / Bonă	165
• Ce condiții trebuie să îndeplinească o persoană pentru a fi bonă?.....	165
• Ce interdicții are o bonă pentru a putea profesa?	166
• Prin ce modalități legale se poate exercita profesia de bonă?	166
• Ce atribuții are o bonă?	167
• Cine controlează activitatea bonei?.....	167

Secțiunea a 4-a / Grădinița	167
• De câte feluri pot fi grădinițele?	167
• Cum sunt organizate grădinițele?	167
• Care sunt obiectivele grădiniței?	168
• Cum se realizează înscrierea copilului la grădiniță?	169
• Când se face înscrierea copilului la grădiniță?	169
• Ce activități se realizează în cadrul grădiniței?	169
• Cum se poate face transferul de la o grădiniță la alta?	170
• Care este scopul grădiniței?	170
Secțiunea a 5-a / Școala	170
5.1. Reguli generale ale învățământului în România	170
5.2. Învățământul primar și gimnazial.....	172
• Care sunt formele de organizare?.....	172
• Cum se face înscrierea în clasa pregătitoare?	172
A. Vârsta la care sunt înscriși copiii.....	172
B. Evaluarea psihosomatică	173
C. Alegerea școlii.....	173
D. Documentele necesare în vederea înscrierii în clasa pregătitoare.....	174
E. Etapele înscrierii în clasa pregătitoare	175
F. Transparența informațiilor cu privire la înscrierea în clasa pregătitoare	175
5.3. Învățământ secundar superior	176
• Cum este organizat învățământul secundar superior?	176
• Cât timp durează studiile liceale?.....	176
• Care sunt formele sale?.....	176
• Care sunt profilurile sale?.....	176
• Ce este învățământul profesional și tehnic?.....	177
• Cum se organizează învățământul liceal tehnologic și vocațional?	178
• Ce tipuri de unități preuniversitare speciale există?	178
A. Învățământul preuniversitar din sistemul de apărare, ordine publică și securitate națională.....	178
B. Învățământul de artă și învățământul sportiv	179
5.4. Învățământul terțiar nonuniversitar.....	180
• Ce este învățământul terțiar nonuniversitar?	180
• Cum este organizat?	180
• Cât durează învățământul postliceal?	181
• Cum începe și cum se încheie?.....	181
5.5. Învățământul pentru persoanele aparținând minorităților naționale.....	181
• Ce abilități specifice trebuie să aibă cadrele didactice?	182
• Cum sunt elaborate manualele?	182
• Cum se predă Limba și literatura română?.....	182
• Ce drepturi au elevii aparținând minorităților naționale, care frecventează unități de învățământ cu predare în limba română sau în altă limbă decât cea maternă?....	182
5.6. Învățământul special și special integrat.....	183
• Cum și unde se organizează învățământul special?.....	183
• Cum se face înscrierea în clasa pregătitoare?	183
• Cum se realizează evaluarea și orientarea școlară și profesională a elevilor cu cerințe educaționale speciale?	184

• Când și cum se pot face propuneri de reorientare?	184
• Ce facilități au copiii cu cerințe educaționale speciale, integrați în învățământul de masă?.....	184
• Când și cum se poate organiza școlarizarea la domiciliu sau în spitale?	185
• Cum este susținut învățământul special?	185
5.7. Învățământul pentru copiii și tinerii capabili de performanțe înalte	185
5.8. Disciplina Religie	185
• Este obligatorie disciplina Religie?.....	186
• Cum se face înscrierea pentru frecventarea orei de Religie?	186
• Cum poate fi schimbată opțiunea de a frecventa ora de Religie?	186
• Cum se organizează predarea disciplinei Religie?	187
• În ce situație se poate studia disciplina Religie în cultul propriu și cum se realizează acest lucru?	187
• Cum se organizează activitățile elevilor ce nu studiază disciplina Religie?.....	188
5.9. Programul „Școala după școală”	188
• Ce este programul „Școala după școală”?.....	188
• Cui i se adresează?.....	188
• Ce activități cuprinde?	189
• Cum este organizat Programul SDS?	189
• Cum se face înscrierea în Programul SDS?.....	190
• Când se face înscrierea?.....	190
• Cum se face retragerea de la programul SDS?.....	190
• Ce resurse se folosesc în programul SDS?.....	190
• Care sunt sursele de finanțare?	191
5.10. Practica elevilor	191
• Cum se organizează activitatea de practică?.....	191
• Ce durată are?	192
• Este obligatorie?.....	192
• Ce obligații are partenerul de practică?.....	192
• Ce obligații are practicantul?	192
• Poate fi angajat practicantul?	193
5.11. Curriculumul învățământului preuniversitar.....	193
• Ce este curriculumul național?.....	193
• Care sunt domeniile de competențe din Curriculumul național pentru învățământul preuniversitar?.....	194
5.12. Evaluarea rezultatelor învățării	194
• Ce stă la baza evaluării?.....	194
• Cum se exprimă rezultatele evaluării?.....	195
• Ce drepturi au elevii cu privire la evaluarea rezultatelor învățării?	195
• Ce este portofoliul educațional?	195
A. Învățământul primar și gimnazial	195
B. Învățământul secundar superior	196
5.13. Drepturile elevilor	199
A. Drepturi generale.....	199
B. Drepturi educaționale.....	200
C. Drepturi sociale.....	203

D. Drepturi de asociere și exprimare	205
5.14. Obligațiile elevilor.....	208
5.15. Interdicțiile elevilor	209
5.16. Sancționarea elevilor	210
• Ce fapte pot fi sancționate?	210
• Ce fel de sancțiuni sunt interzise?	210
• Cum și cui se comunică sancțiunea?	210
• Ce sancțiuni pot fi aplicate elevilor?	210
A. Scăderea notei la purtare	211
B. Sancțiuni aplicate în cazul producerii de pagube patrimoniale.....	211
C. Observația individuală.....	211
D. Mustrarea scrisă.....	212
E. Retragerea temporară sau definitivă a bursei	212
F. Mutarea disciplinară la o clasă paralelă	213
G. Preavizul de exmatriculare	213
H. Exmatricularea.....	214
5.17. Contractul educațional.....	215
5.18. Personalul din învățământul preuniversitar.....	216
• Din cine este format personalul didactic?.....	216
• Ce interdicții există pentru personalul didactic?	216
• Cum este protejată desfășurarea activității cadrelor didactice?	217
• Cum răspunde personalul didactic în cazul încălcării îndatoririlor?	217
A. Răspunderea disciplinară.....	217
B. Răspunderea patrimonială.....	219
Secțiunea a 6-a / Dreptul la vacanță și odihnă	220
Capitolul IV / DREPTUL LA OCROTIREA SĂNĂTĂȚII.....	221
Secțiunea 1 / Dreptul la servicii medicale.....	221
Secțiunea a 2-a / Asigurarea de sănătate pentru copii.....	222
Secțiunea a 3-a / Acordul pacientului informat.....	222
Secțiunea a 4-a / Donarea și donatorul de organe, țesuturi și celule de origine umană.....	223
Secțiunea a 5-a / Ziua lucrătoare liberă pentru îngrijirea sănătății copilului	224
• Cine poate beneficia de liber?.....	224
• Câte libere poate avea un beneficiar?.....	224
• Cum se solicită liberul?.....	225
• Ce obligații are angajatorul beneficiarului acestui drept?	225
Secțiunea a 6-a / Examinarea stării de sănătate a preșcolarilor	
și elevilor din unitățile de învățământ	226
• Unde se realizează examinarea stării de sănătate a preșcolarilor și elevilor?.....	226
• Ce se urmărește prin examinarea stării de sănătate a preșcolarilor și elevilor?	226
• Care sunt etapele examinărilor periodice și de bilanț?.....	227
• În ce constă examinările medicale periodice de bilanț?.....	227
• Cum se realizează programarea examinărilor medicale?.....	227
• Care este rolul unităților de învățământ și al autorităților publice locale	
în asigurarea și în menținerea stării de sănătate a elevilor?	228

Secțiunea a 7-a / Concedii medicale acordate pentru ocrotirea și îngrijirea copilului	228
7.1. Trăsături comune	228
• Care sunt tipurile de concediu avute în vedere?.....	228
• Cine poate beneficia de concedii și indemnizații de asigurări sociale de sănătate?	228
• Care este cota de contribuție pentru concedii și indemnizații?	229
• Cine are obligația de a achita cota de cotribuție și ce sancțiuni se aplică?.....	230
• Ce sunt stagiul de cotizare și perioadele asimilate?	230
• Care este baza de calcul a indemnizațiilor?	231
• Cum se face plata indemnizațiilor?.....	231
• Când și cine face plata indemnizațiilor?	232
• Cum se plătesc indemnizațiile pentru asigurații ce au mai mulți angajatori?.....	232
• Care este legătura dintre perioadele în care se beneficiază de indemnizații și pensiile din sistemul public?.....	232
• Când încetează plata indemnizațiilor?	233
• Ce se întâmplă în cazul refuzului nejustificat de plată sau al plății eronate a indemnizațiilor?	233
7.2. Concediul medical și indemnizația de risc maternal	233
7.2.1. Concediul de risc maternal	233
• Cine poate beneficia de concediu de risc maternal?	233
• Care este maximul de zile pentru care se poate acorda și în ce condiții se acordă?	233
• Când se poate acorda concediul de risc maternal?	234
• Poate fi concediată o angajată aflată în concediu de risc maternal?	234
7.2.2. Indemnizația de risc maternal.....	235
• Cum se calculează indemnizația de risc maternal?	235
• Care este stagiul de cotizare?	235
7.3. Concediul medical și indemnizația de maternitate	235
7.3.1. Concediul de maternitate.....	235
• Cum se acordă?.....	235
• Cine poate beneficia de concediu de maternitate?.....	235
• Care este stagiul de cotizare?	236
• Care este maximul de zile pentru care se poate acorda și în ce condiții se acordă?	236
• Poate fi concediată o angajată aflată în concediu de maternitate?	236
7.3.2. Indemnizația de maternitate	237
• Cum se calculează indemnizația de maternitate?	237
• Care este stagiul de cotizare?	237
• Care este situația asiguraților ce pierd această calitate din motive neimputabile lor?	237
7.4. Concediul medical și indemnizația pentru îngrijirea copilului bolnav	238
7.4.1. Concediul pentru îngrijirea copilului bolnav.....	238
• Cine poate beneficia de concediu pentru îngrijirea copilului bolnav?.....	238
• Care este vârsta maximă a copilului până la care se poate acorda?	238
• Care este numărul de zile maxim pentru care se poate acorda?	238
• Cum se acordă?.....	238
• Poate fi concediată o angajată aflată în concediu pentru îngrijirea copilului bolnav?....	238
7.4.2. Indemnizația pentru îngrijirea copilului bolnav	239
• Cum se calculează indemnizația pentru creșterea copilului?.....	239
• Care este stagiul de cotizare?	239

Secțiunea a 8-a / Concediul paternal	239
• Cine poate beneficia de concediu paternal?.....	239
• Care este durata?	240
• Cum și când se acordă?	240
• Ce indemnizație se acordă pe perioada concediului paternal?	240
Secțiunea a 9-a / Protecția maternității la locul de muncă	240
• Cine poate beneficia de protecția maternității la locul de muncă?.....	240
• Care sunt obligațiile generale ale angajatorilor?.....	240
9.1. Salariata gravidă	242
• Cine este salariata gravidă din punct de vedere juridic?	242
• Ce drepturi specifice are salariata gravidă?.....	243
A. Dreptul la confidențialitate asupra stării de graviditate.....	243
B. Dreptul de a-și schimba poziția de lucru	243
C. Dreptul la reducerea duratei normale de muncă.....	244
D. Dreptul la protecție împotriva activităților periculoase pentru sănătatea viitoarei mame sau a fătului	244
E. Dreptul la dispensă pentru consultații prenatale	245
F. Dreptul de a nu desfășura muncă de noapte	245
G. Dreptul de a nu desfășura muncă în condiții cu caracter insalubru sau greu de suportat	245
H. Dreptul de a-și păstra locul de muncă.....	246
9.2. Salariata care a născut recent.....	247
• Cine este salariata care a născut recent din punct de vedere juridic?.....	247
• Ce drepturi specifice are salariata care a născut recent?	247
A. Dreptul de a-și schimba poziția de lucru.....	247
B. Dreptul de a nu desfășura muncă de noapte	248
C. Dreptul de a nu desfășura muncă în condiții cu caracter insalubru sau greu de suportat	248
D. Dreptul de a-și păstra locul de muncă	249
9.3. Salariata care alăptează.....	250
• Cine este salariata care alăptează din punct de vedere juridic?.....	250
• Ce drepturi specifice are salariata care alăptează?	250
A. Dreptul de a-și schimba poziția de lucru.....	250
B. Dreptul la protecție împotriva activităților periculoase pentru sănătatea mamei sau a copilului	251
C. Dreptul la pauze pentru alăptare	251
D. Dreptul de a nu desfășura muncă de noapte.....	252
F. Dreptul de a nu desfășura muncă în condiții cu caracter insalubru sau greu de suportat	252
G. Dreptul de a-și păstra locul de muncă	253
Secțiunea a 10-a / Concediul de acomodare	254
• Cine poate beneficia de concediu de acomodare?	254
• În ce condiții se poate acorda?.....	254
• Ce durată are?	254
• Ce quantum are indemnizația ce se acordă pe perioada concediului?.....	254
• Cum se acordă?.....	254

• Când se acordă?	254
• Unde se depune cerere de acordare a concediului de comodat?.....	255
• În ce situații se suspendă dreptul la concediu de comodat?	255
• În ce situații încetează concediul de comodat?	255
• Ce facilități există în perioada concediului de comodat?.....	255

Capitolul V / DREPTUL LA ASISTENȚĂ SOCIALĂ

ȘI ASIGURĂRI SOCIALE..... 257

Secțiunea 1 / Alocația de stat pentru copii..... 257

• Ce este alocația de stat pentru copii?.....	257
• Cine beneficiază de alocație de stat?	257
• Cui i se plătește alocația de stat?.....	258
• Care este cuantumul alocației de stat pentru copii?	258
• Cum și din ce moment se stabilește dreptul la alocație de stat pentru copii?	259
• În ce situații se suspendă plata alocației pentru copii?	259
• În ce situații încetează dreptul la alocația de stat ?	259
• În ce situații poate fi urmărită silit alocația de stat?.....	260

Secțiunea a 2-a / Alocația europeană..... 260

Secțiunea a 3-a / Alocația lunară de plasament 260

Secțiunea a 4-a / Indemnizația specială acordată copiilor pentru care s-a stabilit o măsură de protecție specială 261

Secțiunea a 5-a / Concediul și indemnizația pentru creșterea copilului..... 261

• Cine poate beneficia de concediu pentru creșterea copilului?	262
• Ce condiții trebuie să îndeplinească persoana îndreptățită?	262
• Cum se realizează stagiul de cotizare?	263
• Care sunt perioadele asimilate stagiului de cotizare?	263
• Cum se acordă concediul pentru creșterea copilului în cazul în care ambii părinți îndeplinesc condițiile de acordare?.....	264
• Pentru câți dintre copii părintele poate beneficia de concediu pentru creșterea copilului și cum se acordă în caz de suprapunere?	265
• Ce se întâmplă în cazul decesului părintelui care îndeplinea condițiile pentru a beneficia de concediul și de indemnizația lunară moare?	265
• Cum se calculează indemnizația pentru creșterea copilului?.....	266
• Ce facilități aduce acordarea indemnizației pentru creșterea copilului?	266
• Ce este stimulentele de inserție? Când și cum se acordă?.....	266
• Ce trebuie să conțină dosarul pentru acordarea indemnizației sau a stimulentele de inserție?.....	267
• Când se poate depune dosarul?	268
• Unde se depune dosarul?	268
• Când se suspendă dreptul la indemnizație pentru creșterea copilului sau la stimulente de inserție?	268
• Când încetează dreptul la indemnizație pentru creșterea copilului sau la stimulente de inserție?	269
• Poate fi concediat cel ce se află în concediu pentru creșterea copilului sau în plata stimulentele de inserție?.....	270
• Ce se întâmplă în cazul încasării necuvenite a indemnizației sau a stimulentele de inserție?	270

Capitolul VI / COPILUL AFLAT ÎN SITUAȚII SPECIALE.....	271
Secțiunea 1 / Drepturile copilului cu handicap	271
1.1. Dreptul la îngrijire specială, adaptată nevoilor sale	271
1.2. Dreptul la asistență medicală gratuită	272
1.3. Facilități acordate copiilor/famiililor cu copii cu dizabilități	272
1.4. Concedii și indemnizații acordate părintelui cu copil cu dizabilitate	273
A. Concediu pentru creșterea copilului în vârstă de până la 3 ani.....	273
B. Dreptul la program de lucru redus, concedii medicale, spijin lunar	274
1.5. Dreptul la educație, recuperare, compensare, reabilitare și integrare	275
1.6. Obligațiile celor ce au în grijă copii cu dizabilități	275
Secțiunea a 2-a / Drepturile copilului aparținând unei minorități naționale, etnice, religioase sau lingvistice.....	275
Secțiunea a 3-a / Protecția copilului care a săvârșit o faptă penală și nu răspunde penal....	276
Secțiunea a 4-a / Protecția copilului afectat de conflicte armate și a copilului refugiat	276
<i>Anexa 1 / Cerere privind emiterea ordinului de protecție .....</i>	<i>277</i>
<i>Anexa 2 / Corespondența dintre formele de violență asupra copilului și Codul Penal și alte legi.....</i>	<i>281</i>
<i>Anexa 3 / Notă de informare.....</i>	<i>285</i>
<i>Anexa 4 / Adeverință .....</i>	<i>289</i>
<i>Anexa 5 / Formular de exercitare a dreptului de acces la datele cu caracter confidențial ale pacientului.....</i>	<i>290</i>
<i>Anexa 6 / Cerere .....</i>	<i>291</i>
<i>Anexa 7 / Adeverință .....</i>	<i>292</i>
<i>Anexa 8 / Lista .....</i>	<i>293</i>
<i>Dicționar de termeni și expresii .....</i>	<i>296</i>